

DÉLMAGYARORSZÁG

1990. május 7., hétfő
80. évfolyam, 105. szám

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Vendégünk a „gettók” hercege

Gorbacsov-üzenet: lettek nem szabadok — Örményország megint mozog — A brit helybenhagyás jele — Az elnök először az újságírókhoz ment — Utcanév- és szobormizéria Szegeden Gazdakörök Ópusztaszeren

Gorbacsov a Moszkvához hű lett kommunista pártvezetővel üzent a rigai parlamentnek: függetlenségi deklarációjuk ugyanolyan törvénytörés, mint a litvánoké, s ugyanolyan szankciók következhetnek. Örményország parlamentje ellen is kirohanást intézett a Krasznaja Zvezda, amiért a saját sorköteleseiket a földrengés sújtotta területekre irányították. A világpolitika legfontosabb kérdése tehát változatlanul az: mi lesz a Szovjetunióval? Az eljövendő egységes Németország keleti felében helyhatósági választások voltak a hétvégén, Horvátországban pedig a 2. fordulót tartották. A német kereszténydemokrácia, illetve a jobboldali nacionalista Horvát Demokratikus Szövetség győzelme várható. Bukarestben a két hete tartó tüntetések „eredménye”: Iliescu tárgyalásokat kezd ezen a héten, és bocsnátot kért, amiért csavargóknak nevezte az Egyetem téri tüntetőket; akiknek a himnusza így végződik: „Inkább vagyok hullá, mint kommunista”. A világpolitika másik legfontosabb kérdése tehát — az előzővel szoros összefüggésben — változatlanul az: mi lesz Kelet-Európával?

Hozzánk ma vendégek jönnek. Az MTI londoni tudósítója, Köves Tibor írja, hogy „a brit trónörökös pár látogatásával a földkerekség legősibb monarchiája nyomjára a jóváhagyás királyi pecsétjét arra a szerepre, melyet Magyarország tölt be Európa keleti felének demokratikus újjászülésében”. „Ez a brit helybenhagyás jele” — erősítette meg a látogatás előestéjén a Buckingham-palota. Erzsébet királynő elsőszülött fia és a szépséges Lady Diana politikusokkal is találkozik.

Ideiglenes köztársasági elnökünk, Göncz Árpád a Nemzetközi Újságíró Szervezet ülésén azt mondta, hogy az újságírók és a politikusok szoros szövetségesek. (Az MDF-házban jártak már a rádiós újságírók; a Vasárnapi Hírek értékelése szerint megnyugodva távoztak a tárgyalások után: talán mégsem lesz „tavaszi nagytakarítás”).

Ópusztaszeren vezetőséget választottak az MDF-gazdakörök, melyek a fórum támogatása mellett is a pártoktól függetlenül szeretnék működni. Zsombón még legalább három évet kell várni a telefonra — akárhány fodrásznő is ül a tanácsháza elé! A városban fölshöktek a virágáruk: az edesanyáknak és a ballagóknak is vettük. Ma este a körülrajongott Kobayashi vezénnyel a nagyszínházban.

Sulyok Erzsébet

Moszkva szerint

Riga is törvénytörő

— A lett függetlenségi nyilatkozat sérti a szovjet alkotmányt; ez a megoldás nem különbözik a „vilniusi” változattól, éppen ezért csak akkor lehetségesek a tárgyalások, ha Lettországból visszaternek a május 4-ei döntést megelőző állapotokhoz — hangzott Mihail Gorbacsov határozott állásfoglalása, s a szovjet elnök fenntartotta magának azt a jogát, hogy — akárcsak Litvánia esetében — politikai, gazdasági és adminisztratív válaszlehetőségeket tegyen.

Gorbacsov állásfoglalását Alfred Rubiks, az SZKP platformján álló Lett KP KB első titkára ismertette szombaton késő este a közvárosi televízióban, miután telefonbeszélgetést folytatott a szovjet államfővel. — Gorbacsovnak az a véleménye, hogy a lett parlament (május 4-én elfogadott) nyilatkozata a köztársaság függetlenségének helyreállításáról sérti a szovjet

alkotmányt, s a köztársaság és a Szovjetunió közötti megmaradt állami kapcsolatok megszakításához vezet — idézte a telefonbeszélgetést Rubiks.

A szovjet elnök úgy vélekedett: hiábavaló minden kísérlet úgy tálalni ezt a függetlenségi nyilatkozatot, hogy az a litván megoldástól bármiben is eltérő utat jelöl ki a Szovjetunióból való kiválásra. A tárgyalások csak akkor lehetségesek, ha a köztársaság tiszteletben tartja a Szovjetunió alkotmányát, de szó sem lehet róluk, ha nem állítják helyre a Lett SZSZK állami státuszát a május 4-ét megelőző állapotoknak megfelelően. Amennyiben a köztársaság semmibe veszi a szovjet alkotmányt, az elnök fenntartja annak jogát, hogy politikai, gazdasági és adminisztratív válaszlehetőségekről döntsön — idézte a szovjet államfő szavait Ru-biks a lett televízióban.

Saját lábán a gazdák

Ópusztaszeren választottak

Javasoljuk a Magyar Demokráta Fórum Országos Elnökségének, hogy ne mondjanak le saját földprogramjuk megvalósításáról — ezt fogalmazták meg állásfoglalásukban az MDF gazdaköreinek országos vezetőségválasztó közgyűlésén. A szombaton, Ópusztaszeren megtartott összejövetelen az ország mintegy 40 gazdakör

ének képviselői — egy év időtartamra — hét tagú elnökséget, valamint 11 főből álló, az elnökséget és a gazdaköröket segítő tanácsadó testületet választottak.

A közgyűlésen elhangzott felszólalásokban azt hangsúlyozták, hogy a Demokráta Fórum nyíltan vállalja a már az elmúlt század végén is létező gazdakörök újjáélesz-

tését. Ezzel együtt leszögezték azt is, hogy a gazdaköröknek pártoktól függetlenül kell működniük. A mezőgazdasági munkából élőknek egyfajta gazdasági érdekképviseletet nyújtanak, s szakmai segítséget is kínálnak a termeléshez és az értékesítéshez. Ugyanakkor egyetlen pártot sem zárnak ki a gazdakörök tevékenységéből, sőt arra kéri valamennyit, hogy minél több segítséget adjanak eredményes működésük-höz.

Programjukban szerepel többek között, hogy a gazdakörök életre hívásával és

azok megerősödésével a jelentős állami bürokráciát és a valódi piacgazdálkodás kialakulását fékező sajátos gazdasági munkából élőknek egyfajta gazdasági érdekképviseletet nyújtanak, s szakmai segítséget is kínálnak a termeléshez és az értékesítéshez. Ugyanakkor egyetlen pártot sem zárnak ki a gazdakörök tevékenységéből, sőt arra kéri valamennyit, hogy minél több segítséget adjanak eredményes működésük-höz.

Háromszáz éve, menedéket keresve

Az első magyarországi szerbek Árpád-házi királyaink alatt családi kapcsolataik révén, illetve különböző méltóságok elnyerésével telepedtek meg. A hódító török seregek balkáni megjelenésekor elvérzett szerb államból később nyolc nagyobb hullámban folyamatosan érkeztek a Kárpát-medence területére menedéket keresve, vagy ellenkezőleg, katonáskodva a török szolgálatában.

1690 mégis betelepülésük jelképes évszámává lett, hiszen a legtöbben, mintegy 40 ezren ekkor indultak útnak Cszerbojevic Arsén ipleki pátriárka vezetésével a török alól már felszabadult Dél-Magyarország területére.

A feldúlt Bácskában, Dél-Alföldre érkezve, harcban edzett telepesek a vidéket újra benépesítették, s tevé-

kenyen részt vettek a törökellenes felszabadító harcokban, majd Magyarország déli határainak őrzésében.

E 300 évvel ezelőtti eseményre emlékeztek szombaton Baján, az Eötvös József Tanítóképző Főiskola Nemzetiségi Tanszékének szervezésében rendezett ünnepségen.

Az ünnepélyes megnyitó után a magyarországi szerbek múltjával foglalkozó tudományos ülés, majd az eseményeket illusztráló és ismertető kiállítás megnyitása következett. A kiállítás anyagát a szerbiai Matica Srpska kölcsönözte.

A délutáni órákban ünnepi mise, kulturális és irodalmi műsorok váltották egymást. Az évforduló alkalmából közös hazánk más tájain is hasonló rendezvények várhatók.

(varga)

Bukarest

Puccs volt, nem forradalom

— Romániában tárgyalások megoldást keresnek a tüntetések levezetésére. A kommunistaellenes és kormányellenes jellegű megmozdulások központja Bukarest lett, ahol a tüntetések már csaknem két hete tartanak, s a tömeg blokádnál tartja a főváros fő közlekedési útját, az egyetem és az Intercontinental szálló között.

Szombaton hivatalosan bejelentették, hogy a vezetés — Ion Iliescu és a kormány — május 8-án, kedden tárgyalásokat kezd a tüntetések irányítóival.

A kezdődő párbeszédnek első eseménye volt az a találkozó, amely Iliescu és a Temesvári Társaság vezetői között jött létre. A Temesvári Társaság vezetői, Vasile Popovici elnök, George Serban és Dorel Mihai alelnökök aláírás-köteget adtak át Románia vezető politikusaának a temesvári kiáltvány támogatására. A találkozón ismertették „az országban a temesvári kiáltvány támogatására kibontakozó akciót”, s beszámoltak arról az erőteljes politikai irányzatról, amely a tisztulási folyamat

(Folytatás a 2. oldalon.)

Kobayashi Ken-ichiro Szegeden

A filharmoniai szimfonikus bérlet kilencedik koncertje ma este fél 8-kor kezdődik a nagyszínházban. A Magyar Állami Hangversenyzenekart vezényli Kobayashi Ken-ichiro. Közreműködik a Magyar Állami Ezenkar (karigazgató: Ugrin Gábor), a Magyar Rádió Gyermekkara (karigazgató Reményi János), valamint Takács Tamara énekművész. Műsoron: Mahler III. szimfóniája.

Zsombón: telefon helyett remények

Amíg a tőke ideér, használjunk füstjeleket?

A zsombói fodrásznő — pénzért csak a foglalkozás akiről irtunk a napokban — ideiglenesen fölfüggesztette egyszemélyes demonstrációját: jelenleg nem üldögel már — telefon követelve — a tanács épülete előtt. Ez persze nem jelenti azt, hogy föladta volna igényét, akár a szervezkedő 20 kisiparos vagy az a néhány száz községbeli lakó sem, aki egyszerűen „csak” életét szeretné kényelmesebbé tenni a távbeszélés lehetőségével. Hogy reményeik teljesülhetnek-e, s mikor, arról tájékoztatót a Magyar Távközlési Vállalat szegedi igazgatóságán Enyedi Antal igazgatóhelyettes és Aradi József csoportvezető.

A zsombói kisiparosok hivatalos kérelme eddig nem jutott az igazgatóság tudomására — tájékoztattak az illetékesek. A fodrásznő egyéni akciójáról értesültek és igényt — a többi várakozóval együtt — nyilvánírtak. De, hogy hónapokon belül telefonhoz jutnának, arra ígéretet nem tett és nem is tehet a vállalat. Jelenleg ugyanis nincs mód a továbbfejlesztésre: a ma üzemelő tranzitközpont nem képes több központot ellátni. A Vértóval szemben építendő új létesítmény kiviteli tervei most készülnek, s a berendezés előreláthatóan 1993-ban fog csak működni. Akkor viszont rá tudják kapcsolni nem csak a zsombói, hanem a bordányi, az ástotthalmi, a sándorfalvi, a zádkányszéki és a forráskúti úgynevezett végközpontot is, 960 új előfizetőt juttatva így vonalhoz.

Ezek szerint tehát Zsombón leghamarabb csaknem három esztendő múlva csörrenhet meg a vállalkozók, kiskereskedők és kisiparosok asztalán, vagy az egyéni igénylők lakásán a telefon. A szóbeszéd szerint 90 ezer forint — azaz a közületi beruházási költség — kifizetése után bármelyik kisiparos azonnal bekapcsolódhat a távközlő hálózatba. Az igazság az, hogy ennyi

pénzért csak a foglalkozás és az igénylés időpontja szerinti sorrendben lehet változtatni: a kisiparos csak előrébb rúkolhat a várakozók listáján. De ezt is csak akkor teheti, ha egyébként működési területén adottak a szerelés műszaki feltételei.

Egyelőre tehát Zsombónak be kell érnie a szatmári központról működtetett 31 készülékkel, köztük az öt darab nyilvános állomással. Azaz, az összes fejlesztés, amelyre számíthatnak még az első felévben: két újabb távhívásba is bekapcsolt nyilvános telefon. Megjegyzendő: az egyik pár lépésre lesz a türelmetlen fodrásznő házatól.

A vállalat tárgyal a francia rádió-telefonrendszerrel is, amely 526 új szám bekapcsolására alkalmas, de ezt is a már meglévő alap-hálózatra lehet majd rátelepíteni.

Küszködésünk a telefonnal cseppet sem nevezhető európai jelenségnek. Ezen a földrészen aligha kínlódik többet bármely ország állampolgára eme szolgáltatás megszerzésével, mint mi: a távközlés fejlettsége tekintetében az utolsók közt kulogunk. Számunkra elérhetetlen álom, ami egy amerikai valóság: bárhová költözik, kérésére egy hét elteltével vonalat kap.

Hogy mi miben bízhatunk? Abban, hogy az új kormány jobban támogatja a távközlést, mint a korábbi, s hogy a külföldi tőke majd csodákat művel. A távközlési vállalat 10 éves fejlesztési programjában célul tűzte ki, hogy 2000-re Magyarországon minden második lakásban lesz telefon, s az igénylőknek nem kell egy évnél hosszabb ideig várniuk, hogy otthonról tárcsázhassák intézmények, rokonaik, barátai számát.

S addig? Addig föl kellene elevenítenünk a távközlés ősi módszereit: sürgős esetekben megegyezések füst- és fényjelekkel kellene kommunikálnunk egymással.

Chikán Agnes